

Mânâdaki yakınlığın lafızlardaki tecellisi

Kur'ân'da sıkça gördüğümüz bir ifade vardır:

قُلْ "De ki..."

Peygamber Efendimiz'e (sallallahu aleyhi ve sellem) bir soru sorulduğunda, çoğu zaman cevap bu kalıpla gelir. Çünkü bu, vahyin tebliğ üslubudur. Allah emreder, Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) bildirir.

يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْأَهْلَةِ ؟ قُلْ

" Sana hilalleri sorarlar. De ki..."

(Bakara, 2:189)

وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الرُّوحِ ؟ قُلْ

" Sana ruhtan sorarlar. De ki..."

(İsrâ, 17:85)

يَسْأَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسَاهَا ؟ قُلْ

" Sana kıyameti sorarlar. De ki..."

(A'râf, 7:187)

يَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنْفِقُونَ ؟ قُلْ

" Sana neyi infak edeceklerini sorarlar. De ki..."

(Bakara, 2:215)

يَسْأَلُونَكَ عَنِ الشَّهْرِ الْحَرَامِ قِتَالٍ فِيهِ ؟ قُلْ

" Sana haram ayı ve onda savaşmayı sorarlar. De ki..."

(Bakara, 2:217)

يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ ؟ قُلْ

" Sana içkiyi ve kumarı sorarlar. De ki..."

(Bakara, 2:219)

وَيَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنْفِقُونَ ۗ قُلِ الْعَفْوَ

“ Sana neyi infak edeceklerini sorarlar. De ki: İhtiyaç fazlasını...”

(Bakara, 2:219)

وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْيَتَامَىٰ ۗ قُلْ

“ Sana yetimleri sorarlar. De ki...”

(Bakara, 2:220)

وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْمَحِيضِ ۗ قُلْ

“ Sana hayız hâlini sorarlar. De ki...”

(Bakara, 2:222)

يَسْأَلُونَكَ مَاذَا أُحِلَّ لَهُمْ ۗ قُلْ

“ Sana kendileri için nelerin helâl kılındığını sorarlar. De ki...”

(Mâide, 5:4)

يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْأَنْفَالِ ۗ قُلِ الْأَنْفَالُ لِلَّهِ وَالرَّسُولِ

“ Sana ganimetleri sorarlar. De ki: Ganimetler Allah’a ve Resûlü’ne aittir.”

(Enfâl, 8:1)

وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ ذِي الْقُرْنَيْنِ ۗ قُلْ

“ Sana Zülkarneyn’i sorarlar. De ki...”

(Kehf, 18:83)

Yani soru sorulur, ardından قُلْ emri gelir ve cevap bildirilir.

Fakat Bakara Suresi’nde öyle bir ayet vardır ki, burada bu alışılmış ifade birdenbire kaldırılır.

وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي

“ Kullarım sana Beni sorduklarında...”

Burada insan zihni, devamında yine قُلْ gelmesini bekler. Fakat gelmez.

Çünkü bu defa cevap, hiçbir vasıta konulmadan doğrudan gelir:

فَإِنِّي قَرِيبٌ ۚ أَجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ

“ Şüphesiz Ben çok yakınım. Bana dua edenin duasına cevap veririm.”

(Bakara, 2:186)

Sanki perde kaldırılır. Sanki aradaki bütün mesafeler bir anda silinir. Sanki Rabbimiz, kuluna olan yakınlığını bizzat kendi kelâmıyla doğrudan hissettirir.

Burada son derece ince, son derece latif bir üslup vardır: Diğer yerlerde “De ki” buyrulurken, burada o ifade gelmez. Çünkü mesele, Allah’ın kuluna olan yakınlığıdır. Yakın olan için araya mesafe konulmaz.

Allah, kullarına olan yakınlığını anlatırken, üslupta bile araya bir mesafe koymamıştır. Bu sebeple ayette araya “De ki” hitabı girmemiş, cevap doğrudan verilmiştir. Yakınlığı anlatan kelamda, uzaklık hissi verecek bir ara ifadeye yer verilmemiştir.

Hem ayet, “Salih kullarım Bana sorarsa...” demez. “İtaatkâr kullarım sorarsa...” da demez. Hatta “Günahsız kullarım sorarsa...” da demez. Sadece **“Kullarım”** der. Yani burada hitap, belli bir seviyeye ulaşmış özel bir gruba değil; Allah’a ait olan bütün kullardır. Demek ki bu kapı; düşene de açıktır, yorulana da... Hata edene de açıktır, ağlayana da... Günahlarının ağırlığı altında ezilen insana da açıktır, yeniden toparlanmak isteyen insana da... Çünkü kul ne kadar kırılmış olursa olsun, Allah ile arasındaki yöneliş kapısı kapanmış değildir.

Mânâdaki güzellik, lafızlarda da tecelli etmiş; Allah’ın kuluna yakınlığı, sadece bildirilen hakikatte değil, o hakikatin ifade ediliş biçiminde de kendini göstermiştir. Böylece Kur’ân’ın belâgatindeki eşsiz incelik parlak bir şekilde tecelli etmiştir.